

Marina Borowik

dr, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

<https://orcid.org/0009-0007-0686-858X>

marina.borowik@uken.krakow.pl

Michał Jankowicz

dr, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

<https://orcid.org/0000-0002-7787-1491>

michal.jankowicz@uken.krakow.pl

Sprawozdanie z konferencji naukowej *Tradycja słowiańska w dialogu z nowoczesnością*

11 grudnia 2025 r. w Instytucie Neofilologii UKEN (filologia rosyjska) odbyła się konferencja naukowa *Tradycja słowiańska w dialogu z nowoczesnością*. W konferencji uczestniczyli pracownicy naukowcy z ośrodków krajowych oraz zagranicznych, m.in. University of Greifswald, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu w Białymstoku, Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej. Wygłoszone referaty dotyczyły aktualnych zagadnień badawczych z zakresu literatury, językoznawstwa, przekładoznawstwa i kulturologii w nawiązaniu do szerokiego dorobku nauk humanistycznych i społecznych. Językami roboczymi konferencji były języki słowiańskie: rosyjski, polski, ukraiński, białoruski.

Konferencja została otwarta przez oficjalne powitanie uczestników, słowo wstępne wygłosił Dyrektor Instytutu Neofilologii ds. filologii rosyjskiej i ukraińskiej prof. UKEN dr hab. Bogumił Ostrowski, po czym rozpoczęły się obrady pierwszego panelu. Jako pierwsza wystąpiła Agnieszka Lis-Czapiga (Uniwersytet Rzeszowski), prezentując referat poświęcony problematyce urbanistycznej

w liryce Tatiany Ratgauz – poetki rosyjskiej emigracji pierwszej fali. Prelegentka ukazała miasto jako przestrzeń egzystencjalnego napięcia, w której doświadczenie nowoczesnej metropolii splata się z poczuciem przytłoczenia codziennością oraz potrzebą ucieczki w świat poezji i wyobraźni. Analiza twórczości Ratgauz pozwoliła odczytać jej lirykę jako świadectwo kondycji jednostki uwikłanej w dynamikę nowoczesnego świata.

Następnie Galyna Iarotska (Uniwersytet w Białymstoku) omówiła zagadnienie językowej i narodowej tożsamości ukraińskich migrantów na podstawie prozy Mariny Lewyckiej. Referat ukazał tożsamość jako proces dynamiczny i negocjowalny, kształtowany w przestrzeni międzykulturowej. Szczególną uwagę zwrócono na rolę języka jako narzędzia samookreślenia, pamięci oraz mediacji między „swoim” a „obcym”, co wpisuje się w szersze badania nad literaturą migracyjną i diasporą słowiańską.

Kolejne wystąpienie, wygłoszone przez Martina Henzelmana (University of Greifswald), dotyczyło funkcjonowania języka polskiego w Niemczech. Prelegent scharakteryzował rozmieszczenie geograficzne polskojęzycznych społeczności, typologie użytkowników języka oraz zróżnicowane motywacje do jego nauki. Referat podkreślał znaczenie nowoczesnych strategii dydaktycznych oraz potrzebę rozwiązywania praktycznych problemów związanych z nauczaniem języka polskiego w kontekście migracyjnym.

Następnie Lesława Korenowska (UKEN w Krakowie) przedstawiła referat poświęcony ukraińskim przekładom tragedii *Romeo i Julia* Williama Szekspira. Wystąpienie ukazało ewolucję tradycji przekładowej – od pierwszych tłumaczeń Pantelejmona Kulisa po współczesne interpretacje Jurija Andruchowycza – oraz zwróciło uwagę na językowe i stylistyczne wyzwania związane z oddaniem dramatycznej ekspresji oryginału.

Panel zamknęła Izabela Kozera-Sławomirska (Uniwersytet Jagielloński), prezentując porównawcze studium dotyczące serializacji czasownikowej w perspektywie rosyjsko-tureckiej. Referat, osadzony w kontekście badań typologicznych, ukazał istnienie funkcjonalnie ekwiwalentnych konstrukcji werbalnych w językach niespokrewnionych, co stanowi istotny wkład w dyskusję nad uniwersalnością zjawisk językowych.

Część popołudniową otworzył referat Ivana Smirnova (Uniwersytet Łódzki), poświęcony funkcjonowaniu leksyki islamskiej w rosyjskojęzycznym dyskursie medialno-politycznym. Prelegent wykazał, że islamizmy, używane poza kontekstem religijnym, często tracą swoje pierwotne znaczenie i wysoką stylistyczną rangę, stając się elementem ekspresywnej narracji medialnej, szczególnie w tytułach prasowych.

Następnie Ekaterina Klimovich (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) zaprezentowała analizę języka mediów społecznościowych na przykładzie Runetu. Referat ukazał charakterystyczne cechy komunikacji internetowej, takie

jak hybrydyczność kodów, ekspresywizacja wypowiedzi, gra językowa oraz wykorzystanie nowych form przekazu symbolicznego (emoji, memy, hashtagi), podkreślając aktualność badań nad językiem wirtualnej przestrzeni komunikacyjnej.

Kolejne wystąpienie, autorstwa Egora Koneva (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie), dotyczyło obrazu Polski w staroruskich zabytkach literackich od XII do XVI wieku. Referat ukazał ewolucję tego wizerunku – od neutralnych wzmianek kronikarskich po negatywne stereotypy utrwalone w polemicznych pismach Iwana IV – jednocześnie wskazując na równoległe przenikanie elementów polskiej kultury do rosyjskiego kręgu kulturowego.

Następnie Natalia Zaremba (Uniwersytet w Białymstoku) przedstawiła reinterpretacje słowiańskiej demonologii w najnowszej literaturze polskiej. Analiza współczesnych retellingów ukazała demony ludowe jako metafory lęków egzystencjalnych i kryzysów tożsamościowych, wpisując omawiane teksty w nurt odnowy słowiańskiej wyobraźni kulturowej.

W dalszej części obrad Radosław Sławomirski (Uczelnia Jańskiego w Łomży) omówił *street art* jako formę współczesnego manifestu kulturowego i społecznego. Referat ukazał sztukę uliczną jako narzędzie krytyki władzy, medium pamięci historycznej oraz przestrzeń dialogu społecznego, szczególnie istotną w kontekście polskich doświadczeń XX wieku.

Ostatnie wystąpienie wygłosił Artur Zachar (Uniwersytet w Białymstoku), prezentując analizę poezji Jana Czykwina w perspektywie pogranicza kulturowego. Referat ukazał, w jaki sposób intertekstualne strategie autora łączą słowiańską tradycję z uniwersalnymi archetypami kultury światowej, tworząc model tożsamości zakorzenionej w wielojęzycznym i wielokulturowym doświadczeniu.

Referaty spotkały się z zainteresowaniem uczestników konferencji. Dwa bloki konferencji zostały zwieńczone dyskusją podczas której, prelegenci mieli okazję odpowiadać na liczne pytania słuchaczy. Obrady stanowiły przyczynek do wspólnych rozważań naukowych i wymiany myśli akademickiej. Spotkanie ukazało tradycję słowiańską jako dynamiczny i otwarty obszar refleksji naukowej, zdolny do twórczego dialogu z nowoczesnością i globalnymi procesami kulturowymi.

Konferencja odbyła się dzięki zaangażowaniu Komitetu Organizacyjnego, w skład którego weszli pracownicy Katedry Językoznawstwa Rosyjskiego prof. UKEN dr hab. Bogumił Ostrowski, dr Julia Ostanina-Olszewska, dr Michał Jan-kowicz oraz Katedry Przekładoznawstwa i Literatury Rosyjskiej prof. UKEN dr hab. Lesława Korenowska.